

הצעת חוק-יסוד: הכנסת (מניעת בחירת מועמד שהורשע בעבירת טרור) (פ/3218/20) של חה"כ ברקו
והצעת חוק הבחירות לכנסת (הגבלת הזכות להיבחר בשל הרשעה בעבירת טרור או ביטחון חמורה),
התשע"ח-2017

מסמך הכנה לדין הקבוע ליום 31.10.2017 – הכנה לקריאה הראשונה

הזכות להתמודד בבחירות ולהיבחר לכנסת היא זכות יסוד מן המעלה הראשונה במדינה דמוקרטית, אשר אף מהווה ביטוי לחופש ביטוי, לשוויון, ולחופש ההתאגדות (ראו דברי כב' הנשיא שמגר בע"ב 2/84 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת האחת-עשרה, פ"ד לט(2) 225, בעמ' 264). הזכות להיבחר אף כרוכה באופן אינהרנטי בזכותו של הציבור לבחור ברשימתו של אותו מועמד המבקש להתמודד, ומכאן שיש בהגבלת הזכות להיבחר גם משום הטלת מגבלה על הזכות לבחור. **בהתאם לכך, ברור כי ההגבלות המוטלות על זכות זו צריכות להיות מינימאליות ולהגן על האינטרסים החיוניים ביותר.**

ואולם, זכות זו, כמו כל הזכויות החוקתיות שלנו, אינה מוחלטת, וניתן להגבילה לשם הגשמת תכליות ראויות שונות ובכלל זה, הרצון לשמור על טוהר המידות של נבחר הציבור ואמון הציבור בהם. בהתאם לכך, הכנסת קבעה בסעיף 6 לחוק-יסוד: הכנסת, מגבלה על האפשרות של מי שהורשע **בפסק דין סופי** לעונש מאסר בפועל **העולה על שלושה חודשים**, להתמודד לכנסת. על-פי הוראה זו, מי שטרם עברו **שבע שנים** מיום שסיים לרצות את תקופת מאסרו, לא יוכל להיכלל ברשימת מועמדים לכנסת, אלא אם כן קבע יו"ר ועדת הבחירות המרכזית כי אין בעבירה שבה הורשע בנסיבות העניין **משום קלון**.

נקודת האיזון שנבחרה על-ידי הכנסת – "תקופת צינון" של **שבע שנים** ממועד סיום מאסר ועד המועד שבו אדם יוכל להגיש מועמדות להיבחר לכנסת – משקפת את הרצון לאזן בין חשיבותה של הזכות שבה מדובר ובין התכלית הראויה שביסוד ההסדר. לצד זאת, התקופה שנבחרה אף נותנת ביטוי לרצון להעניק לאותו אדם את האפשרות להשתקם ולקבל הזדמנות נוספת מבלי שמעשים שעשה בעבר ישליכו עליו לתקופה בלתי מוגבלת.

רקע חקיקתי

בנוסחו המקורי של חוק-יסוד: הכנסת משנת 1958 **לא הייתה כל מגבלה** על מי שהורשע בעבירה פלילית מלהיבחר לכנסת.

בתיקון מס' 8 לחוק-יסוד: הכנסת משנת 1981, הוטלה לראשונה מגבלה על האפשרות להיבחר לכנסת ממי שהורשע בעבירה "נגד ביטחון המדינה" כפי שתיקבע בחוק הבחירות לכנסת ונגזר עליו חמש שנות מאסר בפועל או יותר. המגבלה חלה למשך חמש שנים מיום סיום עונש המאסר. בהוראה שנכללה בחוק הבחירות לכנסת נקבע כי ההגבלה תחול על מי שהורשע בעבירה לפי פרק ז' לחוק העונשין (עבירות בגידה, ריגול וכיו"ב) או עבירות לפי הפקודה למניעת טרור (עבירות טרור שונות).

הנוסח הנוכחי של סעיף 6, החל על מי שהורשע בכל עבירה, ונגזר עליו עונש של שלושה חודשי מאסר בפועל לפחות, התקבל בתיקון מס' 26 לחוק-יסוד: הכנסת משנת 2000.

התיקון המוצע:

- הצעת החוק מבקשת לקבוע הסדר כשירות ייחודי אשר יחול על מי שהורשע בעבירת טרור חמורה או עבירת ביטחון חמורה, ולקבוע כי התקופה שבה יהיה מנוע מלהיכלל ברשימת מועמדים לכנסת תהיה ארוכה בצורה משמעותית מזו החלה על מי שהורשע בכל עבירה אחרת. על-פי דברי ההסבר, ביסוד ההבחנה בין עבירות טרור ועבירות אחרות לעניין אפשרות ההתמודדות בבחירות לכנסת, עומד הרצון "לסמל את הפסול שבמעשה הטרור ובכך להשפיע על התפיסות החברתיות של הציבור ועל חינוכו. במסגרת זו שמור מקום מרכזי להוקעה הציבורית של מי שפעל נגד מדינתו ואזרחיה". כאמור לעיל, ההבחנה שבין עבירות טרור ועבירות אחרות נעשתה כבר בתיקון מס' 8 לחוק-יסוד: הכנסת אשר הגביל את האפשרות להיבחר לכנסת רק למי שהורשע בעבירת טרור או עבירות ביטחון מסוימות, אולם, כאמור, שם דובר ב"תקופת צינון" של חמש שנים מיום סיום ריצוי המאסר.
- יש לקחת בחשבון בעת בחינת התיקון המוצע, כי לצד המגבלה הקבועה כיום בסעיף 6 לחוק-יסוד: הכנסת, קיימת מגבלה נוספת המעוגנת בסעיף 7א לחוק היסוד, היכולה להיות חופפת בנסיבות מסוימות למגבלה המוצעת, והקובעת, בין היתר, כי "לא יהיה אדם מועמד בבחירות לכנסת, אם יש ... במעשיו של האדם, לרבות בהתבטאויותיו, לפי העניין, במפורש או במשתמע ... תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל". יש בסעיף 7א כדי להטיל מגבלה על האפשרות של גורם העוין למדינה, והתומך במאבק מזוין נגדה, להתמודד לכנסת, בלי קשר לשאלת הרשעתו בעבירה כזו או אחרת.

פרטי ההסדר המוצע

- בנוסח שסוכם בין נציגי הממשלה ובין המציעה (על יסוד החלטת ועדת שרים), נקבע כי ההסדר יחול רק על מי שהורשע בעבירת טרור חמורה או עבירת ביטחון חמורה, כהגדרתם להלן, וכן נגזר עליו מאסר של שבע שנים בפועל או יותר. זאת כדי להבטיח כי המגבלה החמורה על הזכות להיבחר לכנסת תוחל רק על מי שביצע עבירות טרור או ביטחון חמורות ומשמעותיות, ולא על מי שהורשע בעבירה קלה יחסית. כמו כן, סוכם כי תקופת המניעות תהיה בת 14 שנה מיום סיום המאסר בפועל.
- נציע כי עקרונות התיקון יעשו במסגרת תיקון סעיף 6(א) לחוק-יסוד: הכנסת, בעוד שפירוט העבירות ייעשה כתיקון לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, וזאת במסגרת סמכותה של ועדת חוקה לזום הצעות חוק בעניינים שמתחייבים מתיקון של חוק יסוד ומוצעים לצדו.
- לבסוף, ראוי להדגיש כי מכיוון שהתיקון המוצע משליך על עקרון השוויון בבחירות המעוגן בסעיף 4 לחוק-יסוד: הכנסת, אזי בהתאם לסעיף 44 לחוק היסוד, נדרש רוב של 61 חברי כנסת בשלוש הקריאות בכנסת לשם אישורו.

נקודות לדיון:

- האם יש הצדקה להבחנה בין עבירות טרור וביטחון לבין עבירות חמורות נוספות? אכן, עבירות טרור אינן מופנות כלפי פרט כזה או אחר, אלא מהוות פעולה נגד המדינה עצמה (ואזרחיה). בשל כך ניתן לגרוס שיש הצדקה חזקה יותר להגביל את האפשרות של מי שעבר עבירות מסוג זה להיבחר לכנסת – בית הנבחרים של המדינה שנגדה הוא נלחם. ואולם, מצד שני, גם עבירות חמורות אחרות שאינן נעשות בהקשר של טרור יכולות להתפס כאיום על החברה בכללותה, למשל, עבירות אלימות, עבירות סמים, עבירות מין, עבירות של פשע מאורגן וכיוצא באלה. האם השוני בין עבירות טרור או ביטחון ובין עבירות חמורות אחרות, מצדיק את ההבחנה לעניין הגבלת האפשרות להתמודד לכנסת?

- **האם תקופת המניעות הקבועה כיום בחוק היסוד אינה ארוכה מספיק?**

תקופת המניעות שנקבעה כיום בחוק היא ארוכה למדי, שכן מדובר בשבע שנים מיום סיום ריצוי המאסר בפועל (ולא מיום ביצוע העבירה למשל). בהתחשב בתקופת החקירה הפלילית, התמשכות ההליכים המשפטיים ותקופת המאסר עצמה, גם המגבלה הנוכחית חלה על אדם שנים רבות מאוד לאחר המועד שבו ביצע את העבירה.

לשם המחשה, אם החקירה הפלילית נמשכה שנה, ההליך הפלילי שנה נוספת, ונגזר על האדם ארבע שנות מאסר – המשמעות של המגבלה הקיימת כבר כיום היא כי לא יוכל להתמודד בבחירות למשך 13 שנים מיום ביצוע העבירה (בהנחה שלא נעצר עד תום ההליכים).

בנסיבות אלה, על הוועדה לשקול האם אכן יש צורך בהארכה נוספת של התקופה ביחס לעבירות טרור או ביטחון. האם היו מקרים כלשהם שעוררו צורך זה? האם סביר להניח שמי שביצע עבירת טרור או ביטחון חמורה נגד מדינת ישראל ירצה לנסות ולהיבחר לכנסת?

- **הוראת תחולה**

האם יש מקום להוסיף להצעת החוק הוראת תחולה הקובעת על מי יחול ההסדר? למשל, ניתן לקבוע כי ההסדר יחול רק על מי שהורשע בעבירת טרור או ביטחון חמורה לאחר יום תחילתו של התיקון לחוק היסוד. לחלופין, ניתן לקבוע כי הסעיף יחול גם על מי שהורשע בעבירה כאמור לפני מועד התחילה, אך רק אם טרם תמה תקופת המניעות המעוגנת בסעיף 6 לחוק היסוד כיום, קרי: עוד לא חלפו 7 שנים מיום סיום המאסר.

חוק-יסוד: הכנסת (תיקון מס' ...) (הגבלת הזכות להיבחר בשל הרשעה בעבירת טרור או ביטחון חמורה)

תיקון סעיף 6¹ .1 בחוק-יסוד: הכנסת¹, בסעיף 6(א), אחרי "בפועל", יבוא "ואם הורשע בעבירת טרור חמורה או עבירת ביטחון חמורה, כפי שייקבע בחוק, נידון לעונש מאסר בפועל לתקופה העולה על שבע שנות מאסר, וביום הגשת רשימת המועמדים טרם עברו 14 שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר בפועל".

נוסח משולב:

(א) כל אזרח ישראלי שביום הגשת רשימת המועמדים הכוללת את שמו הוא בן עשרים ואחת שנה ומעלה, זכאי להיבחר לכנסת, זולת אם בית משפט שלל ממנו זכות זו על פי חוק או שנידון, בפסק דין סופי, לעונש מאסר בפועל לתקופה העולה על שלושה חודשים וביום הגשת רשימת המועמדים טרם עברו שבע שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר בפועל, ואם הורשע בעבירת טרור חמורה או עבירת ביטחון חמורה, כפי שייקבע בחוק, נידון לעונש מאסר בפועל לתקופה העולה על שבע שנות מאסר, וביום הגשת רשימת המועמדים טרם עברו 14 שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר בפועל, והכול אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות הענין, משום קלון.

הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' ...) (הגבלת הזכות להיבחר בשל הרשעה בעבירת טרור או ביטחון חמורה), התשע"ח-2017

הוספת סעיף 56¹ .1 בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969², אחרי סעיף 56 יבוא:

עבירת טרור חמורה או עבירת ביטחון חמורה	56.	"הגבלת הזכות להיבחר בשל הרשעה בעבירת טרור או ביטחון חמורה
לעניין הגבלת הזכות להיבחר לפי סעיף 6(א) לחוק-יסוד: הכנסת הן אחת מאלה:		
(1) עבירת טרור חמורה כהגדרתה בחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016;		
(2) עבירה לפי סימן ב' או ד' לפרק ז' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שעונשה עשר שנות מאסר או יותר."		

¹ ס"ח תשי"ח, עמ' 69.
² ס"ח תשכ"ט, עמ' 103.

2. (א).

...

"מעשה טרור" – מעשה המהווה עבירה או איום בעשיית מעשה כאמור, שמתקיימים לגביהם כל אלה:

- (1) הם נעשו מתוך מניע מדיני, דתי, לאומני או אידאולוגי;
 - (2) הם נעשו במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור או במטרה לאלץ ממשלה או רשות שלטונית אחרת, לרבות ממשלה או רשות שלטונית אחרת של מדינה זרה, או ארגון ציבורי בין-לאומי, לעשות מעשה או להימנע מעשיית מעשה;
 - (3) במעשה שנעשה או במעשה שאיימו בעשייתו, היה אחד מאלה, או סיכון ממשי לאחד מאלה:
 - (א) פגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו;
 - (ב) פגיעה חמורה בבטיחות הציבור או בבריאותו;
 - (ג) פגיעה חמורה ברכוש, שבנסיבות שבהן בוצעה יש אפשרות ממשית שתגרום לפגיעה חמורה כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב) ושנעשתה במטרה לגרום לפגיעה כאמור;
 - (ד) פגיעה חמורה בקודשי דת; לעניין זה, "קודשי דת" – מקום פולחן או קבורה ותשמישי קדושה;
 - (ה) פגיעה חמורה בתשתיות, במערכות או בשירותים חיוניים, או שיבוש חמור שלהם, או פגיעה חמורה בכלכלת המדינה או בסביבה;
- לעניין הגדרה זו –

- (א) נעשה המעשה או האיום כאמור בפסקה (3)(א) תוך שימוש בנשק או בסכין, יראו אותו כמעשה טרור גם אם לא התקיים בו האמור בפסקה (2);
- (ב) נעשה המעשה או האיום תוך שימוש בנשק כימי, ביולוגי או רדיואקטיבי, בחומר מזיק או במיתקן רגיש, או תוך פגיעה במיתקן רגיש, העלולים לפי טיבם או סוגם לגרום לפגיעה חמורה בשטח גדול או בציבור גדול, יראו אותו כמעשה טרור גם אם לא התקיים בו האמור בפסקאות (2) או (3);
- (ג) נעשה המעשה או האיום על ידי ארגון טרור או על ידי חבר בארגון טרור, חזקה כי התקיים האמור בפסקאות (1) ו-2); עורר נאשם ספק סביר לעניין זה, יפעל הספק לטובתו;
- (ד) אין נפקא מינה אם המניע או המטרה המנויים בפסקאות (1) ו-2) היו המניע או המטרה הבלעדיים או העיקריים למעשה או לאיום;
- (ה) נשק – למעט חלק ואבזר כאמור בסעיף 144(ג) לחוק העונשין;

...

"עבירת טרור" – עבירה לפי חוק זה או עבירה שהיא מעשה טרור;
"עבירת טרור חמורה" – כל אחת מאלה:

- (1) עבירה לפי סעיפים 20, 21, 22(ב) ו-ג), 23, 25, 28, 29, 30 או 31;
- (2) עבירה המהווה מעשה טרור שדינה, לאחר החמרת הענישה לפי סימן ב' בפרק ג', מאסר חמש שנים או יותר;

...

פרק ג': עונשין

סימן א': עבירות

20. העומד בראש ארגון טרור או המנהל אותו או הנוטל חלק בהכוונה של ארגון הטרור בכללו, במישרין או בעקיפין, דינו – מאסר 25 שנים; היה הארגון ארגון טרור שפעילותו כוללת גם ביצוע עבירות רצח, דינו – מאסר עולם ועונש זה בלבד.
21. המנהל פעילות של ארגון טרור או הנוטל חלק בהכוונה של פעילותו, דינו – מאסר 10 שנים; היתה הפעילות פעילות פלילית, דינו – מאסר 15 שנים.
22. (א) חבר בארגון טרור, דינו – מאסר חמש שנים.

עמידה בראש
ארגון טרור

מילוי תפקיד
ניהולי או
פיקודי בארגון
טרור
חברות בארגון
טרור וגיוס

(ב) חבר בארגון טרור הנוטל חלק בפעילות הארגון, או חבר כאמור המבצע פעילות בעבור הארגון או במטרה לקדם את פעילותו, דינו – מאסר שבע שנים.

(ג) המגייס, במישרין או בעקיפין, חבר לארגון טרור, דינו – מאסר שבע שנים.

23. הנותן לארגון טרור שירות או המעמיד לרשותו אמצעים, ויש במתן השירות או בהעמדת האמצעים כדי לסייע לפעילות הארגון או לקדמה, דינו – מאסר חמש שנים, אלא אם כן הוכיח שלא היה מודע לכך שהארגון הוא ארגון טרור; לעניין זה, "היה מודע" – לרבות חשד ונמנע מלברר.

מתן שירות או העמדת אמצעים לארגון טרור

24. (א) העושה מעשה של הזדהות עם ארגון טרור, לרבות בדרך של פרסום דברי שבח, תמיכה או אהדה, הנפת דגל, הצגה או פרסום של סמל, או הצגה, השמעה או פרסום של סיסמה או המנון, באחד מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים:

גילוי הזדהות עם ארגון טרור והסתה לטרור

(1) בפומבי, במטרה להזדהות עם ארגון הטרור;

(2) בנסיבות שבהן יש אפשרות ממשית שהדבר יביא לביצוע מעשה טרור או עבירה לפי סעיפים 23, 25 או 29.

(ב) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר חמש שנים:

(1) מפרסם קריאה ישירה לביצוע מעשה טרור;

(2) מפרסם דברי שבח, אהדה או עידוד למעשה טרור, תמיכה או או הזדהות עמו, ועל פי תוכנו של הפרסום והנסיבות שבהן פורסם יש אפשרות ממשית שיביא לעשיית מעשה טרור.

(ג) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנתיים:

(1) מחזיק, לשם הפצה, פרסום כאמור בסעיף קטן (א) שעל פניו מגלה הזדהות עם ארגון טרור, או פרסום כאמור בסעיף קטן (ב);

(2) נותן שירות לשם הכנה, ייצור פרסום או הפצה של פרסום כאמור בפסקה (1).

(ד) פרסום דין וחשבון נכון והוגן על הפרסום האסור לפי הוראות סעיפים קטנים (א) או (ב), אינו מהווה עבירה לפי סעיף זה.

(ה) לא יוגש כתב אישום לפי סעיף זה אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה.

25. (א) הנותן שירות לאחר או המעמיד לרשותו אמצעים, כמפורט להלן, בנסיבות שבהן יש בכך כדי לשמש, במישרין או בעקיפין, לביצוע עבירה שהיא מעשה טרור, להקל את ביצועה או להימלט מהדין לאחר ביצוע עבירה כאמור, דינו – מאסר חמש שנים:

מתן אמצעים לביצוע מעשה טרור

(1) מתן שירות הסעה או העמדת מקום לינה, שהייה או מסתור לרשותו של אחר או העמדת אמצעים כדי להשיג מקום לינה, שהייה או מסתור;

(2) העמדת כסף, מזון, בגדים, מידע, אמצעי תקשורת, מסמכים, כלי תחבורה, דלק, מקרקעין, מבנה, או כל אמצעי אחר לרשותו של אחר.

(ב) אין נפקא מינה אם מתן השירות או העמדת האמצעים כאמור בסעיף קטן (א) נעשו בתמורה או שלא בתמורה, ואם בוצע מעשה הטרור, כאמור בסעיף קטן (א), אם לאו.

26. מי שהיה בידו מידע שעורר בו חשד ממשי כי עומדת להתבצע עבירה מסוג פשע שהיא מעשה טרור או כי נעברה עבירה כאמור וניתן עוד למנוע את תוצאותיה, כולן או חלקן, ולא פעל באופן סביר כדי למנוע את עשייתה, את השלמתה או את תוצאותיה, לפי העניין, דינו – מאסר שלוש שנים; לעניין סעיף זה, יראו את מי שמסר את המידע שברשותו לרשות ביטחון בהקדם האפשרי כמי שפעם באופן סביר.

אי-מניעת מעשה טרור

27. המאיים לבצע עבירה שהיא מעשה טרור, מתוך מניע ומטרה כאמור בפסקאות (1) ו- (2) להגדרה "מעשה טרור", דינו – מאסר שבע שנים.

איום בביצוע מעשה טרור

28. (א) העושה מעשה שהוא אחד מאלה, שיש בו משום הכנה לביצוע עבירה שהיא מעשה טרור, דינו – מחצית העונש הקבוע לעבירה, בלא החמרת הענישה הקבועה בסימן ב'; היתה העבירה כאמור עבירה שדינה מאסר עולם חובה, דינו – מאסר 15 שנים:

הכנה לביצוע מעשה טרור

(1) הכשרת מתחם או אתר לשם התאמתו לביצוע עבירה כאמור או לשם הימלטות לאחר ביצועה;

(2) זיוף מסמכים לשם ביצוע עבירה כאמור; לעניין זה, "זיוף" ו"מסמך" – כהגדרתם בסעיף 414 לחוק העונשין;

(3) הכנת אמצעים לשם ביצוע עבירה כאמור, לרבות כלי נשק, חומרים, מסמכים, אמצעי צילום

והקלטה, תחפושות וכלי תחבורה, או החזקת אמצעים כאמור;

(4) איסוף או העברת מידע לשם ביצוע עבירה כאמור;

(5) הכשרת דרך, מעבר או מנהרה לשם ביצוע עבירה כאמור או לשם הימלטות לאחר ביצועה.

(ב) לעניין סעיף קטן (א), אין נפקא מינה אם הפעולה כוונה לביצוע מעשה טרור מסוים או בלתי מסוים, או אם מעשה הטרור שהאדם השתתף בהכנתו תוכנן להתבצע על ידיו או על ידי אחר.

(ג) מי שניסה לבצע מעשה כאמור בסעיף קטן (א), וחדל מהשלמת המעשה מתוך חרטה, כאמור בסעיף 28 לחוק העונשין, יחולו עליו הוראות אותו סעיף.

29. (א) המאמן או המדריך אחר להשתמש בשיטות פעולה או באמצעים לביצוע עבירה שהיא מעשה טרור, למניעת גילוייה או להכשלת חקירתה, או המאמן או המדריך אחר להשתמש בנשק או להכינו, והכול במטרה לקדם פעילות של ארגון טרור או ביצוע עבירה שהיא מעשה טרור או לסייע להם, דינו – מאסר תשע שנים.

(ב) המקבל אימון או הדרכה כאמור בסעיף קטן (א), במטרה כאמור באותו סעיף קטן, דינו – מאסר שבע שנים.

(ג) לעניין סעיף זה –

(1) אין נפקא מינה אם האימון או ההדרכה ניתנו לאדם אחד או לציבור מסוים או בלתי מסוים, ואם כוונתו לביצוע מעשה טרור מסוים או בלתי מסוים;

(2) נכח אדם במקום המשמש באותה העת לאימון או להדרכה למטרות טרור כאמור בסעיף קטן (א), חזקה כי קיבל אימון או הדרכה במטרה כאמור באותו סעיף קטן; עורר נאשם ספק סביר לעניין זה – יפעל הספק לטובתו;

(3) אימון או הדרכה כאמור בסעיף קטן (א) שניתנו או התקבלו על ידי חבר בארגון טרור, מטעם ארגון טרור, במסגרת פעילות של ארגון טרור או במקום המשמש דרך קבע לפעילות של ארגון טרור, חזקה כי ניתנו או התקבלו במטרה כאמור באותו סעיף קטן, אלא אם כן הוכח אחרת.

30. (א) המחזיק, רוכש, מוכר, מייצר, מתקן, מייבא, מייצא, מוביל, מתווך, מפיץ או עושה עסקה אחרת בנשק, במטרה לקדם פעילות של ארגון טרור או ביצוע מעשה טרור או לסייע לפעילות או ביצוע כאמור, והכול בין בתמורה ובין שלא בתמורה, דינו – מאסר 20 שנים או קנס פי עשרה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ב) עשה אדם פעולה או עסקה כאמור בסעיף קטן (א) בנשק כימי, ביולוגי או רדיואקטיבי או בחומר מזיק או במיתקן רגיש, דינו – מאסר 25 שנים או קנס פי עשרים מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ג) נעשתה פעולה או עסקה כאמור בסעיף קטן (א) כשהצד האחר לפעולה או לעסקה כאמור הוא ארגון טרור או חבר בארגון טרור, חזקה כי הפעולה או העסקה נעשתה למטרה כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן הוכח אחרת.

(ד) אין נפקא מינה אם הפעולה או העסקה כוונה לביצוע מעשה טרור מסוים או בלתי מסוים.

31. (א) העושה פעולה ברכוש במטרה לסייע, לקדם או לממן ביצוע של עבירת טרור חמורה או במטרה לתגמל בעבור ביצוע של עבירת טרור חמורה או במטרה לסייע, לקדם או לממן פעילות של ארגון טרור, דינו – מאסר עשר שנים או קנס פי עשרים מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ב) לעניין סעיף קטן (א) –

(1) די שיוכח כי הפעולה נעשתה לאחת המטרות המפורטות בו אף אם לא יוכח לאיזו מהן;
(2) "לתגמל בעבור ביצוע של עבירת טרור" – אף אם מקבל התגמול אינו מי שביצע את עבירת הטרור או התכוון לבצעה.

32. (א) העושה אחת מאלה, דינו – מאסר שבע שנים או קנס פי עשרה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין:

(1) פעולה ברכוש שיש בה כדי לסייע, לקדם או לממן ביצוע של עבירת טרור חמורה או לתגמל בעבור ביצוע של עבירת טרור חמורה גם אם מקבל התגמול אינו מי שביצע את העבירה או התכוון לבצעה; לעניין פסקה זו, די שיוכח כי עושה הפעולה היה מודע לכך שמתקיימת אחת האפשרויות האמורות גם אם לא יוכח איזו מהן;

אימונים או הדרכה למטרות טרור

פעולה או עסקה בנשק, בחומר מזיק או במיתקן רגיש למטרות טרור

איסור פעולה ברכוש למטרות טרור

איסור פעולה ברכוש טרור

(2) פעולה ברכוש של ארגון טרור או רכוש הקשור לעבירת טרור חמורה;

(3) מעביר רכוש לארגון טרור.

(ב) העושה פעולה ברכוש של אדם, בהיותו מועד לכך שאותו אדם הוא פעיל טרור כאמור בפסקה (1) להגדרה "פעיל טרור" בסעיף 10, או שקיימת לגביו או לגבי ארגון שהוא נוטל חלק פעיל בו הכרזה לפי סעיף 11, חזקה שעשה כן ביועו שיש בפעולה כאמור כדי לסייע, לקדם או לממן ביצוע של עבירת טרור חמורה, או לתגמל בעבור ביצוע של עבירת טרור חמורה, לפי העניין, אלא אם כן הוכיח שלא ידע כאמור.

(ג) לעניין סעיף זה לא יראו אדם כמי שנמנע מלברר את טיב ההתנהגות או את דבר אפשרות קיום הנסיבות לעניין סעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין, אם התקיימו כל אלה:

(1) עיכוב הפעולה לצורך ברור טיב ההתנהגות או קיום הנסיבות לפי הוראות סעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין וכן לצורך דיווח לפני ביצוע הפעולה לפי הוראות סעיף 33, היה בו, בנסיבות העניין, כדי להכביד הכבדה של ממש על פעילותו העסקית;

(2) בסמוך לאחר ביצוע הפעולה ברכוש, דיווח על הפעולה ברכוש, לפי הוראות סעיף 33, ופעל לפי הנחיות משטרת ישראל לגביה; השר לביטחון הפנים, בהתייעצות עם שר המשפטים, יקבע את המועד והדרך למתן הנחיות המשטרה.

(ד) (1) הוראות סעיף זה לא יחולו על סוגי פעולות ברכוש או על פעולה מסוימת, אשר לעשייתן ניתן היתר מראש מאת שר האוצר, בהתייעצות עם שר הביטחון והשר לביטחון הפנים; (2) הודעה על מתן היתר לפי סעיף קטן זה, המיועד לציבור בלתי מסוים, תפורסם ברשומות; שר האוצר רשאי לקבוע דרכים נוספות להביא את דבר מתן ההיתר לידיעת הציבור.

33. (א) התבקש אדם לעשות פעולה ברכוש במהלך עסקיו או במילוי תפקידו, או בנסיבות שבהן היתה לו אפשרות של ממש לביצוע הפעולה, והיה לאותו אדם חשד סביר שמתקיים האמור בפסקה (1) או (2), או עשה אדם פעולה ברכוש, והיה לו במועד עשייתה או בתוך שישה חודשים מהמועד האמור, חשד סביר כאמור, ידווח על כך למשטרת ישראל, ולעניין זה די שיוכח כי היה לו חשד סביר שמתקיים האמור בפסקה (1) או (2) אף אם לא יוכח איזה מהם –

(1) הרכוש הוא רכוש של ארגון טרור או שהוא תמורתו הישירה או הרווח הישיר של רכוש כאמור;

(2) יש בפעולה כדי לקדם או לממן ביצוע של עבירת טרור חמורה, לסייע לביצוע עבירת טרור חמורה או לתגמל בעבור ביצוע של עבירה כאמור.

(ב) דיווח לפי סעיף קטן (א) אינו גורע מחובת הדיווח לפי סעיף 95 ולפי סעיפים 7 ו-8א לחוק איסור הלבנת הון.

(ג) דיווח לפי סעיף קטן (א) יכלול כל מידע הידוע למדווח והנוגע לעניין, ויימסר בסמוך ככל האפשר, בנסיבות העניין, למועד שבו היה לאותו אדם חשד סביר להניח כאמור באותו סעיף קטן.

(ד) דרכי הדיווח והמועדים לפי סעיף זה יהיו בהתאם לדרכי הדיווח והמועדים שנקבעו לפי סעיפים (ב), (ג), (ד), (ה) או (ו) לחוק איסור הלבנת הון, לפי העניין, אלא אם כן נקבע אחרת כאמור באותם סעיפים.

(ה) הוראות סעיף זה לא יחולו על סוגי פעולות ברכוש או על פעולה מסוימת, אשר לעשייתן ניתן היתר מראש לפי סעיף 32(ד), אלא אם כן צוין אחרת בהיתר.

34. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 33, כל אדם שברשותו, בחזקתו או בשליטתו רכוש של ארגון טרור מוכרז, ידווח על כך למשטרת ישראל, סמוך לקבלת הרכוש לחזקתו או לשליטתו או מיד לאחר ההכרזה, לפי העניין.

(ב) השר לביטחון הפנים, בהתייעצות עם שר המשפטים, יקבע את דרכי הדיווח ואת מועדי הדיווח לפי סעיף קטן (א).

(ג) הכריזו שר הביטחון או ועדת השרים על ארגון טרור לפי סעיפים 4, 6 או 11, לא יעשה אדם כל פעולה ברכוש של ארגון כאמור, למעט פעולות שהתיר שר הביטחון בצו תפיסה מינהלי שהוצא לפי סעיף 56.

35. (א) אי-עשיית פעולה ברכוש, מחדל אחר או מעשה שנעשו בתום לב כדי להימנע מעבירה לפי חוק זה, וכן דיווח, גילוי או אי-גילוי שנעשו בתום לב לצורך קיום הוראות חוק זה, ופעולה בהתאם להנחיות משטרת ישראל, אין בהם הפרה של חובות סודיות ונאמנות או של חובה אחרת לפי כל דין או הסכם, ומי שעשה או שנמנע מעשייה כאמור לא יישא באחריות

חובת דיווח על רכוש טרור

חובת דיווח על רכוש של ארגון טרור מוכרז

פטור מאחריות והגבלות על גילוי ודיווח

פלילית, אזרחית או משמעתית בשל המעשה או המחלף; הוראות סעיף 24(ב) ו-1(ג) לחוק איסור הלבנת הון יחולו לעניין מעשה או מחלף לפי סעיף קטן זה.

(ב) סעיף 25 לחוק איסור הלבנת הון יחול לעניין גילוי לדיווח לפי הוראות חוק זה, בשינויים המחויבים.

הפרת חובות
דיווח

36. לא מסר אדם דיווח לפי הוראות סעיפים 33 או 34, דינו – מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין; עשה כן במטרה להכשיל תפיסה של רכוש כאמור באותם סעיפים, דינו – מאסר שלוש שנים או כפל הקנס האמור, והכול אם לא הוכיח כי לא היה מודע שהארגון הוא ארגון טרור; לעניין זה, "היה מודע" – לרבות חשד ונמנע מלברר.

סימן ב': החמרת ענישה

37. (א) העובר עבירה שהיא מעשה טרור, למעט עבירה כמפורט להלן, דינו – כפל העונש הקבוע לאותה עבירה אך לא יותר מ-25 שנים:

החמרה בענישה
בשל עבירה
שהיא מעשה
טרור

(1) עבירה לפי חוק זה;

(2) עבירה לפי סימן ב' או סימן ד' לפרק ז' לחוק העונשין;

(3) עבירה שדינה מאסר עולם חובה.

(ב) על אף האמור בסעיף 41 לחוק העונשין, העובר עבירה שהיא מעשה טרור שדינה מאסר עולם, ולא נקבע שהוא עונש חובה, דינו – מאסר 30 שנים.

(ג) החמרת הענישה לא תחול על העונש המזערי הקבוע לעבירה.

(ד) קבע בית המשפט כי אדם ביצע עבירה שהיא מעשה טרור או הרשיע אדם בעבירה כאמור, יציין זאת בפסק דינו.

38. (א) הוראות סעיף 32 לחוק העונשין יחולו על המסייע לעבור עבירה שהיא מעשה טרור, אולם ככל שנקבעה החמרת העונש לפי חוק זה, ייראו את העונש לאחר ההחמרה כעונש שנקבע בחירור בשל ביצוע העבירה.

ענישה בשל קשר
וסיוע לעבירה
שהיא מעשה
טרור

(ב) על אף האמור בסעיף 32(2) לחוק העונשין, היתה העבירה כאמור בסעיף קטן (א) עבירה שדינה מאסר עולם, דינו של המסייע – מאסר 15 שנים.

(ג) על אף האמור בסעיף 499 לחוק העונשין, הקושר קשר עם אדם לעבור עבירה שהיא מעשה טרור או עבירה לפי סעיף 30, דינו –

(1) אם העבירה היא פשע – מאסר 14 שנים או העונש שנקבע לאותה עבירה לפי סעיף 37, והכול לפי העונש הקל יותר;

(2) אם העבירה היא עוון – מאסר ארבע שנים או העונש שנקבע לאותה עבירה לפי סעיף 37, והכול לפי העונש הקל יותר.

39. (א) העובר עבירה שהיא מעשה טרור שגרמה לפגיעות בגוף של ציבור גדול, דינו – מאסר עולם.

מעשה טרור
המוני

(ב) העובר עבירה שהיא מעשה טרור תוך שימוש בנשק כימי, ביולוגי או רדיואקטיבי, בחומר מזיק או במיתקן רגיש, או תוך פגיעה במיתקן רגיש, העלולים לפי טיבם או סוגם לגרום לפגיעה חמורה בציבור גדול או בשטח גדול, דינו – מאסר עולם.

40. על אף האמור בסעיף 29 לחוק שחרור-על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, נגזר על נידון בעבירת טרור מאסר עולם, לא תגיש ועדת שחרורים מיוחדת את המלצתה לנשיא, לפי הוראות סעיף 29(א) או (ב) לחוק האמור, אלא לאחר שחלפו 15 שנים לפחות מהיום שבו האסיר החל לשאת את מאסרו או מהיום הקובע כהגדרתן באותו סעיף, לפי העניין, והתקופה שתמליץ לקצוב לא תפחת מ-40 שנים.

קציבת עונש
מאסר עולם

פרק ז': בטחון המדינה, יחסי חוץ וסודות רשמיים

סימן א': הוראות כלליות

הגדרות ופירוש [ד/1]

91. בפרק זה –

(תיקון מס' 5) תשל"ט-1979

"אויב" - מי שהוא צד לוחם או מקיים מצב מלחמה נגד ישראל או מכריז על עצמו כאחד מאלה, בין שהוכרזה מלחמה ובין שלא הוכרזה, בין שיש פעולות איבה צבאיות ובין שאינן וכן ארגון מחבלים;

(תיקון מס' 5) תשל"ט-1979

"ארגון מחבלים" - ארגון שמטרותיו או פעולותיו מכוונות למיגור המדינה או לפגיעה בבטחונה של המדינה או בבטחון תושביה או ביהודים במדינות אחרות;

"ידיעה" - לרבות ידיעה שאינה נכונה, וכל תיאור, תכנית, סיסמה, סמל, נוסחה, חפץ או חלק מהם המכילים ידיעה או העשויים לשמש מקור לידיעה;

"מסירה" - לרבות מסירה על ידי סימון ואיתות ולרבות גרם מסירה;

מקום שמדובר על עשיית מעשה בכוונה מסוימת, פירושו עשייה או מחדל באותה כוונה ללא סמכות כדין.

קשר ונסיון [ד/2]

92. קשר או נסיון לעבור עבירה לפי פרק זה, דינם כדין מעשה העבירה.

כורה וצורך [ד/3] ת"ט תשל"ז-1977

93. ההגנה לפי סעיפים 21 או 22 לא תשמש עילה לפטור מאחריות פלילית בשל עבירה לפי סעיפים 97, 98, 99, 107, 112, או 113(ב); אך היא תשמש עילה להמתקת הדין.

הגנה נוספת [ד/4]

94. אין רואים מעשה כעבירה לפי פרק זה, אם משתמעת מתוכו כוונה בתום לב, או אם נעשה בתום לב מתוך כוונה להביא, בדרכים שאינן פסולות לפי דין, לידי שינוי בסדרי המדינה או בפעולות רשות מרשויותיה, או בסדרי מדינת חוץ או בפעולות רשות מרשויותיה, או בסדרי מוסד או ארגון של מדינות או בפעולותיהם.

חיפוי על עבירה [ד/5]

95. (א) מי שיודע כי אדם פלוני זומם לעבור עבירה או עבר עבירה לפי פרק זה שענשה מאסר חמש-עשרה שנה או עונש חמור מזה, ולא פעל באופן סביר כדי למנוע עשייתה, השלמתה או תוצאותיה, הכל לפי הענין, דינו - מאסר שבע שנים.

(ב) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הוראות סעיף 262 ולא לגרוע מהן.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על בן זוג, הורה, צאצא, אח או אחות של אדם שזמם או עבר עבירה כאמור.

עונש מוות [ד/6]

96. על אף האמור בפרק זה, לא יטיל בית משפט עונש מוות אלא אם העבירה נעברה בתקופה שבה מתנהלות פעולות איבה צבאיות של ישראל או נגדה.

סימן ב': בגידה

פגיעה בריבונות המדינה או בשלמותה [ד/7]

97. (א) מי שעשה, בכוונה לפגוע בריבונותה של המדינה, מעשה שיש בו כדי לפגוע בריבונותה, דינו - מיתה או מאסר עולם.

(ב) מי שעשה, בכוונה ששטח כלשהו יצא מריבונותה של המדינה או ייכנס לריבונותה של מדינת חוץ, מעשה שיש בו כדי להביא לכך, דינו - מיתה או מאסר עולם.

גרם למלחמה [8/ד]

98. מי שעשה, בכוונה להביא לידי פעולה צבאית נגד ישראל, מעשה שיש בו כדי להביא לכך, דינו - מאסר חמש-עשרה שנה; התכוון לסייע לאויב, דינו - מיתה או מאסר עולם.

סיוע לאויב במלחמה [9/ד]

99. (א) מי שעשה, בכוונה לסייע לאויב במלחמתו נגד ישראל, מעשה שיש בו כדי לסייע לכך, דינו - מיתה או מאסר עולם.

(ב) לענין סעיף זה, "סיוע" - לרבות מסירת ידיעה בכוונה שתגיע לידי האויב או ביודעין שהיא עשויה להגיע לידי האויב, ואין נפקא מינה שבעת מסירתה לא התנהלה מלחמה.

גילוי החלטה לבגוד [10/ד]

100. מי שעשה מעשה המגלה אחת הכוונות האמורות בסעיפים 97, 98 או 99, דינו מאסר עשר שנים.

שירות בכוחות האויב [11/ד]

101. אזרח ישראלי וכל אדם אחר החייב בנאמנות למדינת ישראל, בין באשר הוא חייב בשירות בטחון לפי חוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 [נוסח משולב], ובין באשר שירת בשירות המדינה, והוא שירת בכוחות המזוינים של האויב, דינו - מאסר חמש-עשרה שנה.

סיוע לשבוי מלחמה [12/ד]

102. (א) מי שסייע בידי שבוי מלחמה להימלט או לנסות להימלט ממקום כליאתו או מישראל, דינו - מאסר עשר שנים; התכוון לפגוע בבטחון המדינה, דינו - מאסר חמש-עשרה שנה.

(ב) מי שהתחיל בתפקידו למנוע בריחת שבוי מלחמה, דינו - מאסר שלוש שנים.

תעמולה תבוסנית [13/ד]

103. מי שהפיץ בשעת לחימה, ובכוונה לגרום בהלה וציבור, ידיעות שיש בהן כדי לערער את רוח חיילי ישראל ותושביה בעמידתם בפני האויב, דינו - מאסר חמש שנים; התכוון לפגוע בבטחון המדינה, דינו - מאסר עשר שנים.

...

סימן ד': ריגול

מסירת ידיעה לאויב [21/ד]

111. מי שביודעין מסר ידיעה לאויב או בשבילו, דינו - מאסר עשר שנים; היתה הידיעה עלולה להיות לתועלת האויב, דינו - מאסר חמש-עשרה שנה; התכוון בכך לפגוע בבטחון המדינה, דינו - מאסר עולם; גרם ברשלנות שתימסר לאויב או בשבילו ידיעה העלולה להיות לתועלתו, דינו - מאסר שלוש שנים.

ריגול [22/ד]

112. (א) מי שמסר ידיעה והתכוון לפגוע בבטחון המדינה, דינו - מאסר חמש-עשרה שנים.

(ב) מי שהשיג, אסף, הכין, רשם או החזיק ידיעה והתכוון לפגוע בבטחון המדינה, דינו - מאסר עשר שנים.

ריגול חמור [23/ד] (תיקון מס' 65) תשס"ב-2001

113. (א) (בוטל).

(ב) מי שמסר ידיעה סודית כשאינו מוסמך לכך והתכוון לפגוע בבטחון המדינה, דינו - מאסר עולם.

(ג) מי שהשיג, אסף, הכין, רשם או החזיק ידיעה סודית כשאינו מוסמך לכך, דינו - מאסר שבע שנים; התכוון בכך לפגוע בבטחון המדינה, דינו - מאסר חמש-עשרה שנים.

2001 (תיקון מס' 65) תשס"ב-ב

(1) בסעיף זה, "ידיעה סודית" - ידיעה אשר ביטחון המדינה מחייב לשמרה בסוד, או ידיעה הנוגעת לסוג ענינים שהממשלה, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, הכריזה, בצו שפורסם ברשומות, כי הם ענינים סודיים;

2001 (תיקון מס' 65) תשס"ב-ב

(2) ידיעה אשר תוכנה, צורתה, סדרי החזקתה, מקורה או נסיבות קבלתה, מעידים על החובה לשמרה בסוד, חזקה היא, כי ביטחון המדינה מחייב לשמרה בסוד, אלא אם כן הוכח אחרת;

2001 (תיקון מס' 65) תשס"ב-ב

(3) הוראות פסקאות (1) ו-(2) יחולו גם לענין סעיף 113א.

(ה) תהא זו הגנה טובה לאדם הנאשם בעבירה על פי סעיף קטן (ג) שלא עשה דבר שלא כדין להשיג ידיעה באשר היא ידיעה סודית, ושהשיגה, אספה, הכינה, רשמה או החזיקה בתום לב ולמטרה סבירה.

ידיעה סודית (תיקון מס' 65) תשס"ב-ב

113א. מי שמסר ידיעה סודית כשאינו מוסמך לכך, דינו - מאסר חמש עשרה שנים.

מגע עם סוכן חוץ [תשכ"ז] [ד/24]

114. (א) מי שקיים ביודעין מגע עם סוכן חוץ ואין לו הסבר לכך, דינו - מאסר חמש-עשרה שנים.
(ב) ניסה אדם ליצור מגע עם סוכן חוץ, או שביקר במקום מגוריו או במקום עבודתו של סוכן חוץ או נמצא בחברתו, או שנמצא ברשותו שמו או מענו של סוכן חוץ ואין לו הסבר סביר לכך, דינו כדין המקיים מגע עם סוכן חוץ.

1979 (תיקון מס' 5) תשל"ט-ט

(ג) בסעיף זה, "סוכן חוץ" - לרבות מי שיש יסוד סביר לחשוד בו כי עסק, או נשלח לעסוק, מטעם מדינת חוץ או ארגון מחבלים או למענם, באיסוף ידיעות סודיות או במעשים אחרים העשויים לפגוע בבטחון מדינת ישראל וכן מי שיש יסוד סביר לחשוד בו שהוא חבר בארגון מחבלים או קשור בו או פועל בשליחותו.

(ד) לא יורשע אדם לפי סעיף זה אם הוכח לבית המשפט שלא עשה ולא התכוון לעשות דבר שיש בו כדי להביא לידי פגיעה בבטחון המדינה.

כניסה למקום צבאי [ד/25]

115. (א) מי שנכנס למקום מוגבל, ניסה לחדור לתוכו, שהה בו, ניסה להתחקות על מבנהו או על הנעשה בו, או ללא הסבר סביר שוטט בקרבתו - כשאינו מוסמך לכך - וכן מי שניסה להפריע או להטעות זקיף או שומר המפקד על מקום מוגבל, דינו - מאסר שלוש שנים; התכוון בכך לפגוע בבטחון המדינה, דינו - מאסר חמש-עשרה שנים.

(ב) בסעיף זה, "מקום מוגבל" - מקום המוחזק ביד-צבא הגנה לישראל או המשמש למטרה בטחונית, ועל הכניסה אליו הופקדה שמירה או שהיא מוגבלת לפי הודעה שהוצגה באופן בולט מחוצה לו.

מעשה הכנה [ד/26]

116. העושה אחת מאלה בכוונה להכין מעשה עבירה לפי סימן זה שענשה מאסר שבע שנים או עונש חמור מזה, או לסייע לאדם אחר להכין מעשה עבירה כאמור, דינו - מאסר חמש שנים:

- (1) מזייף מסמך או מחזיק מסמך מזויף;
- (2) מחזיק מסמך רשמי או משתמש בו כשאינו מוסמך לכך;
- (3) משתמש בטענות שוא או מוסר ביודעין הודעה כוזבת;
- (4) משתמש ללא סמכות כדין במדים של צבא-הגנה לישראל או של משטרת ישראל או במדים רשמיים אחרים;
- (5) מחזיק ללא סמכות כדין חותם או חותמת או נייר רשמיים או סיסמה סודית.